

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра російської філології та зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ О. А. Остроушко

«___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна російська літературна мова. Синтаксис

Підготовки **бакалавра**

спеціальності **014 Середня освіта (Російська мова і література)**

факультет **іноземних мов**

Кривий Ріг – 2019

Програма дисципліни «Сучасна російська літературна мова. Синтаксис» для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Російська мова і література). – 15 с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Каневська О. Б., доцент кафедри російської філології та зарубіжної літератури,
к. пед. н., доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гамалі О. І., доцент кафедри російської філології та зарубіжної літератури,
к. філол. н., доцент;

Мохначова О. В., доцент кафедри російської філології та зарубіжної літератури,
к. філол. н., доцент.

Обговорено та схвалено кафедрою російської філології та зарубіжної літератури
«__» _____ 20__ р., протокол № __

Завідувач кафедри
М. О.

_____

(підпис)

Дудніков

(прізвище, ініціали)

Затверджено Вченою радою університету

«__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифр спеціальності, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5: 2 (7 сем.); 3 (8 сем.) Кількість кредитів (заочне) – 8	Шифр і назва спеціальності (предметна спеціалізація) 014 Середня освіта (Російська мова і література)	Нормативна	
		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150: 60 (7 сем.); 90 (8 сем.) Загальна кількість годин – 240	Додаткова спеціальність (спеціалізація): 014 Середня освіта (Англійська мова і література)	4	
		4	
		Семестр	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 (7 сем.); 3 (8 сем.); самостійної роботи студента – 1 (7 сем.); 3 (8 сем.)	Ступінь вищої освіти: бакалавр	7	7
		8	8
		18 год.	10 год.
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		18 год.	6 год.
		Лабораторні	
		18 год.	6 год.
		18 год.	8 год.
Самостійна робота			
6 год.		96 год.	
36 год.		98 год.	
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: екзамен			

2. ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Сучасна російська літературна мова. Синтаксис» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 014 Середня освіта (Російська мова і література). Рівень вищої освіти перший (бакалаврський).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є синтаксичний рівень сучасної російської літературної мови.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до мовознавства; практикум і культура мовлення; історія російської літературної мови, історична граматики, старослов'янська мова, стилістика російської мови.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати поглиблене системне уявлення про синтаксичний і синтагматичні рівні літературної російської мови. Значна увага приділяється проблемам зв'язку морфології і синтаксису, новим синтаксичним теоріям.

Завдання:

студенти повинні розширити лінгвістичні знання студентів-русистів; поглибити знання студентів щодо загальних особливостей синтаксичного рівня російської мови; оволодіти знанням щодо синтаксичних ресурсів російської мови, синтаксичних норм, мовними вміннями та навичками: робити синтаксичний аналіз словосполучень, простого й ускладненого, складного речень, синтаксичний аналіз тексту (ССЦ, періоду тощо); формувати комунікативну та мовну компетенції студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

поняття та терміни дисципліни; основні теоретичні питання всіх розділів: загальні особливості словосполучення, простого, ускладненого та складного речень; проблеми синхронного й історичного синтаксису та ін.; граматичні категорії, граматичні форми, класифікації типів речень (простих, складних; складносурядних, складнопідрядних, безсполучникових тощо); етапи розвитку синтаксису як розділу граматики; мати уявлення про дискусійні проблеми та способи їх вирішення згідно з різними науковими концепціями;

уміти:

критично аналізувати існуючі наукові концепції з проблем лінгвістики, обґрунтовувати свою теоретичну позицію, використовувати теоретичні відомості на практиці; розпізнавати прості та складні речення й визначати їх роль в мовленні; розрізняти основні види складних речень, визначати їх структуру та засоби зв'язку між частинами, характеризувати діалогічне та монологічне мовлення, складне синтаксичне ціле, абзац, пряму мову, непряму мову, невласне-пряму мову тощо; виконувати синтаксичний розбір словосполучення, речення, тексту; складати графічні схеми; користуватися різноманітними словниками та довідниками; знаходити й аналізувати лінгвістичні явища, що вивчаються, в тексті; інтонаційно правильно читати речення різних типів.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основные понятия синтаксиса. Словосочетание.

Тема 1.1. Предмет, цели и задачи синтаксиса как раздела грамматики.

Тема 1.2. Грамматическое значение синтаксических единиц.

Тема 1.3. Понятие о словосочетании.

Тема 1.4. Основные признаки словосочетания.

Тема 1.5. Словосочетания свободные и несвободные.

Змістовий модуль 2. Простое предложение.

Тема 2.1. Общая характеристика простого предложения.

Тема 2.2. Типология простого предложения.

Тема 2.3. Двусоставные предложения.

Тема 2.4. Понятие главных членов предложения.

Тема 2.5. Понятие второстепенных членов предложения.

Тема 2.6. Односоставные предложения. Полные и неполные предложения.

Тема 2.7. Переходные конструкции в синтаксисе односоставных и двусоставных предложений.

Тема 2.8. Актуальное членение предложения и порядок слов.

Змістовий модуль 3. Осложненное предложение.

Тема 3.1. Осложненное предложение.

Тема 3.2. Предложения с однородными членами.

Тема 3.3. Смысловые и стилистические функции обособленных членов предложения.

Тема 3.4. Предложения, осложненные обращениями и вводными словами и предложениями и вставными конструкциями.

Тема 3.5. Присоединительные конструкции.

Змістовий модуль 4. Сложное предложение.

Тема 4.1. Понятие о сложном предложении (СП).

Тема 4.2. Сочинение и подчинение в сложном предложении.

Тема 4.3. Понятие о сложноподчиненном предложении (СПП). Период.

Тема 4.4. Синтаксическая функция союзных слов и их отличие от союзов.

Тема 4.5. Понятие о бессоюзных сложных предложениях (БСП).

Тема 4.6. Понятие многокомпонентных сложных предложений (МСП), их типология.

Змістовий модуль 5. Сложные формы организации монологической и диалогической речи. Основы современной русской пунктуации.

Тема 5.1. Основные различия между диалогической и монологической речью. Связь предложений в речи.

Тема 5.2. Сложное синтаксическое целое (сверхфразовое единство), его тематическое единство.

Тема 5.3. Абзац в диалогическом и монологическом тексте.

Тема 5.4. Способы передачи чужой речи.

Тема 5.5. Диалогическое единство как форма организации диалогической речи.

Тема 5.6. Основы современной русской пунктуации.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Усього	Денна форма навчання				Усього	Заочна форма навчання			
		У тому числі					У тому числі			
		Л.	Пр.	Лр.	С.р.		Л.	Пр.	Лр.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Основные понятия синтаксиса. Словосочетание										
Тема 1.1. Предмет, цели и задачи синтаксиса как раздела грамматики	3	1	2	-	-	7	-	-	1	6
Тема 1.2. Грамматическое значение синтаксических единиц	4	1	-	2	1	6	-	-	-	6
Тема 1.3. Понятие о словосочетании	3	1	2	-	-	8	1	1	-	6
Тема 1.4. Основные признаки словосочетания	2	1	-	1	-	9	1	1	1	6
Тема 1.5. Словосочетания свободные и несвободные	2	-	-	1	1	6	-	-	-	6
Разом	14	4	4	4	2	36	2	2	2	30
Модуль 2. Простое предложение										
Тема 2.1. Общая характеристика простого предложения	5	1	2	2	-	5	1	-	-	4
Тема 2.2. Типология простого предложения	2	1	1	-	-	5	1	-	-	4
Тема 2.3. Двусоставные предложения	2	1	1	-	-	6	1	1	-	4
Тема 2.4. Понятие главных членов предложения	3	1	-	2	-	5	-	-	1	4
Тема 2.5. Понятие второстепенных членов предложения	4	2	-	2	-	5	-	-	1	4
Тема 2.6. Односоставные предложения. Полные и неполные предложения	4	2	2	-	-	6	1	1	-	4
Тема 2.7. Переходные конструкции в синтаксисе односоставных и	3	-	-	2	1	5	-	-	-	5

двусоставных предложений										
Тема 2.8. Актуальное членение предложения и порядок слов	5	2	2	-	1	9	2	2	-	5
Разом	28	10	8	8	2	46	6	4	2	34
Модуль 3. Осложненное предложение										
Тема 3.1. Осложненное предложение	3	1	2	-	-	10	2	1	-	7
Тема 3.2. Предложения с однородными членами	4	1	1	2	-	7	-	1	-	6
Тема 3.3. Смысловые и стилистические функции обособленных членов предложения	4	1	1	2	-	7	-	-	1	6
Тема 3.4. Предложения, осложненные обращениями и вводными словами и предложениями и вставными конструкциями	5	1	1	2	1	7	-	-	1	6
Тема 3.5. Присоединительные конструкции	2	-	1	-	1	7	-	-	-	7
Разом	18	4	6	6	2	38	2	2	2	32
Усього	60	18	18	18	6	120	10	8	6	96
Модуль 4. Сложное предложение										
Тема 4.1. Понятие о сложном предложении (СП)	6	1	-	2	3	10	-	-	2	8
Тема 4.2. Сочинение и подчинение в сложном предложении	7	1	2	1	3	10	1	1	-	8
Тема 4.3. Понятие о сложноподчиненном предложении (СПП). Период	8	2	2	1	3	10	1	1	-	8
Тема 4.4. Синтаксическая функция союзных слов и их отличие от союзов	6	-	2	1	3	10	1	1	-	8
Тема 4.5. Понятие о бессоюзных сложных предложениях (БСП)	8	2	2	1	3	10	1	1	-	8
Тема 4.6. Понятие многокомпонентных	9	2	2	2	3	10	-	-	2	8

сложных предложений (МСП), их типология										
Разом	44	8	10	8	18	60	4	4	4	48

Модуль 5. Сложные формы организации монологической и диалогической речи.										
Основы современной русской пунктуации										
Тема 5.1. Основные различия между диалогической и монологической речью. Связь предложений в речи	7	2	2	-	3	9	-	-	-	9
Тема 5.2. Сложное синтаксическое целое (сверхфразовое единство), его тематическое единство	9	2	2	2	3	11	1	1	-	8
Тема 5.3. Абзац в диалогическом и монологическом тексте	5	-	-	2	3	9	1	-	-	8
Тема 5.4. Способы передачи чужой речи	9	2	2	2	3	11	1	-	1	8
Тема 5.5. Диалогическое единство как форма организации диалогической речи	9	2	2	2	3	11	1	1	1	8
Тема 5.6. Основы современной русской пунктуации	7	2	-	2	3	11	-	-	2	9
Разом	36	10	8	10	18	60	4	2	4	50
Усього	90	18	18	18	36	120	8	6	8	98
Усього годин	150	36	36	36	42	240	18	14	14	194

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет, цели и задачи синтаксиса как раздела грамматики	2	-
2.	Понятие о словосочетании	2	1
3.	Основные признаки словосочетания	-	1
4.	Общая характеристика простого предложения	2	-
5.	Типология простого предложения	1	-
6.	Двусоставные предложения	1	1
7.	Односоставные предложения. Полные и неполные предложения	2	1
8.	Актуальное членение предложения и порядок слов	2	2
9.	Осложненное предложение	2	1
10.	Предложения с однородными членами	1	1
11.	Смысловые и стилистические функции обособленных членов предложения	1	-

12.	Предложения, осложненные обращениями и вводными словами и предложениями и вставными конструкциями	1	-
13.	Присоединительные конструкции	1	-
Разом		18	8
14.	Сочинение и подчинение в сложном предложении	2	1
15.	Понятие о сложноподчиненном предложении (СПП). Период	2	1
16.	Синтаксическая функция союзных слов и их отличие от союзов	2	1
17.	Синтаксическая функция союзных слов и их отличие от союзов	2	1
18.	Понятие многокомпонентных сложных предложений (МСП), их типология	2	-
19.	Основные различия между диалогической и монологической речью. Связь предложений в речи	2	-
20.	Сложное синтаксическое целое (сверхфразовое единство), его тематическое единство	2	1
21.	Способы передачи чужой речи	2	-
22.	Диалогическое единство как форма организации диалогической речи	2	1
Разом		18	6
Усього		36	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин	
		денна форма навч.	заочн. форма навч.
1.	Предмет, цели и задачи синтаксиса как раздела грамматики	1	
2.	Грамматическое значение синтаксических единиц	1	
3.	Понятие о словосочетании	2	
4.	Основные признаки словосочетания	2	
5.	Словосочетания свободные и несвободные	4	
6.	Общая характеристика простого предложения	3	
7.	Типология простого предложения	3	
8.	Двусоставные предложения	3	
9.	Понятие главных членов предложения	4	
10.	Понятие второстепенных членов предложения	3	
11.	Односоставные предложения. Полные и неполные предложения	3	
12.	Переходные конструкции в синтаксисе односоставных и двусоставных предложений	2	
13.	Актуальное членение предложения и порядок слов	2	
14.	Осложненное предложение	3	
15.	Предложения с однородными членами	4	
16.	Смысловые и стилистические функции обособленных членов предложения	2	
17.	Предложения, осложненные обращениями и вводными словами и предложениями и вставными конструкциями	3	

18.	Присоединительные конструкции	2	
Разом		6	96
19.	Понятие о сложном предложении (СП)	3	
20.	Сочинение и подчинение в сложном предложении		
21.	Понятие о сложноподчиненном предложении (СПП). Период		
22.	Синтаксическая функция союзных слов и их отличие от союзов		
23.	Понятие о бессоюзных сложных предложениях (БСП)		
24.	Понятие многокомпонентных сложных предложений (МСП), их типология	4	
25.	Основные различия между диалогической и монологической речью. Связь предложений в речи		
26.	Сложное синтаксическое целое (сверхфразовое единство), его тематическое единство		
27.	Абзац в диалогическом и монологическом тексте		
28.	Способы передачи чужой речи		
29.	Диалогическое единство как форма организации диалогической речи		
30.	Основы современной русской пунктуации		
Разом		42	98
Усього		48	194

10. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

11. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, лабораторні дослідження, розв'язування лінгвістичних задач, творчі завдання, складання графічних схем, синтаксичний аналіз словосполучення, речення, тексту.

12. Методи контролю

Експрес-контроль підготовки студента до заняття, оцінювання виконання, оформлення результатів лабораторної роботи, оцінка роботи студента протягом заняття, виконання домашніх завдань, перевірка ведення першоджерел, поточне опитування, тестування, доповіді, підсумкові письмові контрольні роботи; підсумкова оцінка (екзамен).

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Поточна робота					Підсумкова контрольна робота (екзамен)	Усього
	Модульний блок 1			Модульний блок 2			
	M1 (T1.1-T1.5)	M2 (T2.1-T2.8)	M3 (T3.1-T3.5)	M4 (T4.1-T4.6)	M5 (T5.1-T5.6)		
лекційні, практичні, лабораторні	3	3	2,75	4,5	4,25	30	100
контрольні	3	3	2,75	4,5	4,25		
самостійні	3	3	2,75	4,5	4,25		
розбір	3	3	2,75	4,5	4,25		
Разом	12	12	11	18	17		

Розподіл балів:

1. Відвідування лекційних, практичних, лабораторних занять – **10 балів**.
2. Поточний контроль – **10 балів** (зокрема по 1-2 бали за виконанні завдання в залежності від якості виконання).
3. Самостійна робота – **20 балів** (по 1-2 бали за кожне завдання у залежності від якості виконання, але не більше 20 балів; 30% від загальної кількості балів залікового кредиту).
4. Контрольна робота – **10 балів** (по 5 балів за модуль; від 0 до 5 балів у залежності від повноти розкриття теми і якості виконання).
5. Синтаксичний розбір словосполучення; синтаксичний розбір простого та складного речення; синтаксичний розбір тексту; складання графічних схем – **20 балів** (по 5 балів за модуль; від 0 до 5 балів у залежності від повноти розкриття теми і якості виконання).
6. Підсумкова контрольна робота (екзамен) – **30 балів**.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою		Оцінка ECTS	100-бальна система оцінювання
Екзамен (чотирирівнева)	Залік (дворівнева)		
відмінно	зараховано	A	90-100
добре	зараховано	B	80-89
		C	71-79
задовільно	зараховано	D	61-70
		E	50-60
незадовільно	незараховано	FX	30-49
		F	0-29

14. Методичне забезпечення

1. Види лінгвістического аналізу: Методические рекомендации по современному русскому литературному языку для студентов педагогических институтов. – К.: РУМК ПУЗ, 1984. – 17 с.
2. Види розбору на уроках російського мови: посібник для учителя / В.В. Бабайцева, В.М. Шаталова, Г.К. Лидман-Орлова и др. – М., 1985.
3. Методические указания к различным видам анализа языковых единиц. – Днепропетровск, 1987. – 49 с.

4. Тельпуховская Ю. Н. Русский язык в определениях, таблицах и схемах: Справочное пособие для учащихся 5-11 классов. – Харьков: Изд. “Ранок”, 2004.

5. Программы педагогических институтов: Общее языкознание. Стилистика русского языка. Лингвистический анализ художественного текста. Современный русский литературный язык (ГЭК). Методика преподавания русского языка в национальной школе (ГЭК) : для специальности №2116 «Русский язык и литература в национальной школе» - Сборник №11. – Л.: Просвещение, 1985. – 47 с.

6. Програми педагогічних інститутів. Сучасна російська мова. Для студентів спеціальності 02.17.00 “Російська мова та література” / Укл. Е.С. Бурякова, В.Ю. Бутрим, В.Ф. Жовтобрюх та ін. – К.: РУМК, 1992.

7. Сучасна російська мова / Укладач Т.Г. Юрчук. – К.: РУМК, 1992. – 16 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Бабайцева В.В. Односоставные предложения в современном русском языке. – М.: Просвещение, 1968.
2. Бабайцева В.В. Русский язык. Синтаксис. Пунктуация. – М., 1979.
3. Белошапкова В.А. Современный русский язык. Синтаксис. М., 1977.
4. Валгина Н.С. Синтаксис современного русского языка. – М., 1978.
5. Гвоздев А.Н. Современный русский литературный язык. – М.: Просвещение, 1973.
6. Грамматика русского языка. - Т.2. - Ч.2. - М.: Наука, 1954. - 705 с.
7. Грамматика русского языка. В двух томах, Т.2: Синтаксис. — М.: Изд-во АН СССР, 1960. — 625 с.
8. Гужва Ф.К. Современный русский литературный язык. Ч.: Морфологии. Синтаксис. Пунктуация. – К.: Вища шк., 1979. – 280 с.
9. Золотова Г.А. Очерки функционального синтаксиса русского языка. – М.: Наука, 1973.
10. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. – М., 1976.
11. Кодухов В.И. Прямая и косвенная речь. – Л.: Учпедгиз, 1957.
12. Краткая русская грамматика / Под ред. Н.Ю.Шведовой. В.В.Лопатина. – М.: Рус. яз., 1989. – 640 с.
13. Лингвистический энциклопедический словарь / Под ред. В.Н.Ярцевой. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с.
14. Лосева Л.М. Как строится текст. – М.: Просвещение, 1980.
15. Лукин М.Ф. Морфология современного русского языка. – М.: Просвещение, 1973. – 232 с.
16. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред. Н.Ю. Шведовой. – М.: Рус. яз., 1983. – 816 с.
17. Попов Р.Н., Валькова Д.П., Маловицкий Л.Я., Федоров А.К. Современный русский язык. – М.; Просвещение, 1978. – 464 с.
18. Правильность русской речи: словарь-справочник / Сост. Л.П.Крысин, Л.И.Скворцов; Под ред. С.И.Ожегова. – М.: Наука, 1965. – 232 с.
19. Прокопович Н.Н. Вопросы синтаксиса русского языка. – М.: Высш. шк., 1974. – 350 с.
20. Прокопович Н.Н. Словосочетание в современном русском языке. – М.: Просвещение, 1966.
21. Руднев А.Г. Синтаксис современного русского языка. – М.: Высш. шк., 1963. – 364 с.

22. Русская грамматика. В двух томах. Т. II: Синтаксис. – М.: Наука, 1980. – 784 с.
23. Скобликова Е.С. Современный русский язык. Синтаксис простого предложения. – М.: Наука, 1979.
24. Современный русский литературный язык / Под ред. П.А.Леканта. – М.: Высш. шк., 1982. – 399 с.
25. Современный русский язык / Под ред. В.А.Белошапковой. – М.: Высш. шк., 1989. – 800 с.
26. Современный русский язык. В трех частях. Ч. 3: Синтаксис / – М.: Просвещение, 1987. – 256 с.
27. Современный русский язык. Ч. 2. Морфология. Синтаксис / Под ред. Е.М.Галкиной-Федорук. – М.: Изд-во МГУ, 1957. – 515 с.
28. Современный русский язык: Фонетика. Лексикология. Словообразование. Морфология. Синтаксис / Под общей ред. Л.А.Новикова. – СПб.: Изд-во «Лань», 1999. – 864 с.
29. Толковый словарь современного русского языка. Языковые изменения конца XX столетия / ИЛИ РАН; Под ред. Г.Н.Скляревской. – М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2001. – 944 с.
30. Чешко Л.А. Изучение слов, грамматически не связанных с предложением. – М.: Учпедгиз, 1960.
31. Чупашева О.М. Трудности синтаксического анализа. – М.: Русский язык, 2004.
32. Шапиро А.Б. Освременный русский язык. Пунктуация. – М., 1974.

Допоміжна

1. Адмони В.Г. Основы теории грамматики. – М.-Л., 1964. – 105 с.
2. Адмони В.Г. Система форм речевого высказывания. – СПб., 1994.
3. Акимова Г.Н. Новое в синтаксисе современного русского языка. – М., 1990.
4. Алисова Т.Б. Опыт семантико-грамматической классификации простых предложений // Вопросы языкознания. – 1970. – №2.
5. Апресян Ю.Д. Синтаксис и семантика в синтаксическом описании // Единицы разных уровней грамматического строя языка и их взаимодействие. – М.: Наука, 1969.
6. Арутюнова Н.Д. Предложение и смысл. – М., 1976.
7. Арутюнова Н.Д. Синтаксис // Общее языкознание. Внутренняя структура языка. – М.: Наука, 1972.
8. Арутюнова Н.Д., Ширяев Е.Н. Русское предложение: Бытийный тип. – М., 1982.
9. Архангельский В.Л. Устойчивые фразы в современном русском языке. – Ростов: Изд-во Ростовского ун-та, 1964.
10. Ахманова О.С. Словосочетание // Вопросы грамматического строя. – М.: Изд-во АН СССР, 1955.
11. Барт Р. Лингвистика текста // НЗЛ, вып. VIII. – М., 1978.
12. Белошапкова А.А., Шмелева Т.В. Деривационная парадигма предложения // Вестник МГУ. – 1981. - №2.
13. Блинов Г.И. методика пунктуации в школе. – М.: Учпедгиз, 1978.
14. Валгина Н.С. Трудные вопросы пунктуации. – М.: Просвещение, 1980.
15. Васильев Л.М. Модальные слова и их отношение к структуре предложения // Синтаксис и интонация. – Вып. II. – Уфа, 1973.
16. Виноградов В.В. Вопросы изучения словосочетаний // Вопросы языкознания. – 1954. - №3.
17. Виноградов В.В. Из истории изучения русского синтаксиса. – М.: Изд-во МГУ, 1958.
18. Виноградов В.В. Основные вопросы синтаксиса предложения (на материале русского языка) // Вопросы грамматического строя. – М.: Изд-во АН СССР, 1955.

19. Винокур Т.Г. Говорящий и слушающий: Варианты речевого поведения. – М., 1993.
20. Вопросы синтаксиса русского языка: сб. статей. – Ростов-на-Дону, 1978. – 146 с.
21. Всеволодова М.В. Практикум по курсу «Функционально-коммуникативный синтаксис». – М., 1995.
22. Всеволодова М.В. Теория функционально-коммуникативного синтаксиса: Фрагмент прикладной (педагогической) модели языка. – М., 2000.
23. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М., 1981.
24. Горбачевич К.С. Нормы современного русского литературного языка. – М.: Просвещение, 1978. – 240 с.
25. Гужва Ф.К. Трудные вопросы синтаксиса. – К.: Вища школа, 1978.
26. Дресслер В. Синтаксис текста // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. VIII. – М., 1978.
27. Золотова Г.А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. – М., 1982.
28. Ильенко С.Г. Синтаксические единицы в тексте. – Л., 1989.
29. Ковтунова И.И. Поэтический синтаксис. – М., 1986.
30. Кручинина И.Н. Структура и функции сочинительной связи в русском языке. – М., 1988.
31. Лаптева О.А. Русский разговорный синтаксис. – М., 1976.
32. Лекант П.А. Типы и формы сказуемого в современном русском языке. – М.: Высшая школа, 1976. – 145 с.
33. Мельчук И.А. Русский язык в модели «Смысл ↔ Текст». – М., 1996.
34. Москальская О.И. Грамматика текста. – М., 1981.
35. Норманн Б.Ю. Грамматика говорящего. – СПб., 1994.
36. Норманн Б.Ю. Синтаксис речевой деятельности. – Минск, 1978.
37. О составных членах предложений: Лингвистические заметки // Русский язык в школе. – 1996. – №3. – С.86-90.
38. Переходность и синкретизм в языке и речи. – М., 1991. – 268 с.
39. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении. – М.: Наука, 1956. – 420с.
40. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. Т. 1-4. – М., 1958.
41. Распопов И.П. Спорные вопросы синтаксиса. – Ростов-на-Дону, 1981.
42. Реформатский А.А. Введение в языковедение. – М., 1967.
43. Руднев А.Г. Синтаксис простого предложения. – М.: Учпедгиз, 1960. – 195 с.
44. Руднев А.Г. Синтаксис современного русского языка. – М.: Высшая школа, 1963. – 120 с.
45. Сидорова М.Ю. Грамматика художественного текста. – М., 2000.
46. Сидорова М.Ю. Современный русский язык. Синтаксис. Сборник упражнений. – М., 2001.
47. Синтаксис текста // Под ред. Г.А.Золотовой. – М., 1979.
48. Скобликова Е.С. Согласование и управление в русском языке. – М.: Просвещение, 1971.
49. Содоль Г.В., Пронина. Н.Т. Русский язык. 10-11 кл. – К.: Освіта, 1995.
50. Тестелец Я.Г. Введение в общий синтаксис. – М., 2001.
51. Томилова Т.Б. Частицы в сложноподчиненном предложении // Русский язык в школе. – 1984. – №2. – С. 89-92.
52. Тулина Т.А. Функциональная типология словосочетания. – К.: Вищ. шк., 1976. – 176 с.
53. Чеснокова Л.Д. Связи слов в современном русском языке. – М.: Просвещение. 1979. – 110 с.
54. Шахматов А.А. Синтаксис русского языка. – М., 2001.

55. Щерба Л.В. О второстепенных членах предложения // Избранные работы по языкознанию. Т. 1. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1958.
56. Юрченко В.С. Система сказуемого в русском языке // Филологические науки. - 1998. - №4. - С.47-55.
57. Юрченко В.С. Типы сказуемого // Русский язык в школе. – 1973. – №4. – С. 79-83.

Словники

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 606 с.
2. Виноградов В.В. Избранные труды. Исследования по русской грамматике. – М., 1975.
3. Виноградов В.В. Русский язык: (грамматическое учение о слове). – М.: Высш. шк., 1972. – 616 с.
4. Горпинич В.А. Русский язык. Синтаксис. – К.: Виц. шк., 1986. – 248 с.
5. Золотова Г.А. Синтаксический словарь. Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса. – М., 1988.
6. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. – М.: Просвещение, 1976. – 543 с.
7. Словарь русского языка: В 4-х т. / АН СССР, Ин-т рус. яз.; Под. ред. А.П.Евгеньевой. – 3-е изд., стереотип. – М.: Рус. яз., 1985-1988.

16. Інформаційні ресурси

№ п/п	Найменування фахового періодичного видання	Роки надходження
1.	n Journal of Linguistics	2008 – 2019; режим доступу: https://doaj.org/toc/2312-9212?source
2.	n Language Studies	2008 – 2019 режим доступу: https://doaj.org/toc/2618-8171?source
3.	n Linguistic Bulletin	2015 – 2019 режим доступу: https://doaj.org/toc/2618411-2968?source
4.	Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету	2011 – 2019; режим доступу: http://journal.kdpu.edu.ua/filstd
5.	Вопросы филологии	2011 – 2016; режим доступу: http://www.gaudeamus.ru/rus/journal_voprfilolog.htm
6.	Филологические науки	2011 – 2016; режим доступу: http://www.gramota.net/materials.html
7.	Словесность. Культура	2011 – 2016; режим доступу: http://publishing-vak.ru/archive/philology.htm